

שְׁנֵה עֶשְׂרִים וְשֵׁשׁ - עֶלּוֹן מִס' 1279

@ "ברכת הלבנה" ביום חמישי בערב.

@ ניתן להקדיש העלון לרפואה, ברכה, פרנסה, זיווג,

הצלחה, זש"ק, ולהבדיל לעילוי נשמות יקיריכם.

טל' המערכת: 08-9437333, 054-7743834

בס"ד ב' כסלו ה'תשפ"ו

הדלקת נרות - 16:19

צאת השבת - 17:10

רבנו תם - 17:42

שְׁעוֹן חוּרֵף - מהלוח המדויק של "אור החיים"
ע"פ "אופק תל אביב"

אברהם יגל

לע"נ בבאי מוסאי בן אברהם וזליכה ז"ל

לרפואת ולהצלחת כל עם ישראל ובכללם לאברהם יגל בן רעות נ"י

מפסידין: "משא דבר"
(מלאכי א')

מרתק - ראו בעמוד 2
מכל מלמדי השכלתי

פרשת תולדות

סגולה להשתתף בשיעורו בלויין
של הר"ה יצחק יוסף שליט"א
בבית הכנסת "אוהל מועד"
במוצ"ש בשעה 20:30

מענייני הפרשה:

← לַדָּת יַעֲקֹב וַיֵּשׁוּ.

← עָשָׂה מוֹכֵר אֶת הַבְּכוֹרָה לַיעֲקֹב.

← רָעַב בְּאֶרֶץ, וַיִּצְחָק עוֹבֵר לְגוֹר בְּגָר.

← יִצְחָק כּוֹרֵת בְּרִית עִם אַבְיִמֶלֶךְ.

← רִיב רוּעִי יִצְחָק וַאֲבִימֶלֶךְ עַל הַבְּאֵרוֹת.

← יִצְחָק מִזְדַּקֵּן וַעֲיָנוֹ כְּהוֹת, שׁוֹלַח אֶת עֵשָׂו שְׂבִיבָא

לוֹ צִיִּיד כְּדִי לִבְרֹכוֹ אַחֵר כָּךְ.

← רָבָקָה עוֹזֶרֶת לַיעֲקֹב לִזְכוֹת בְּבָרָכָה.

← עָשָׂה מִגְלָה שְׂבִיבֵי יִצְחָק "הַתְּבַלְבֵּל" וַיִּבְרָךְ אֶת יַעֲקֹב,

וּמַחֲלִיט לְהוֹרֵג אֶת יַעֲקֹב.

← "אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת יִצְחָק בֶּן אֲבִרְהָם ..."

חמישה אירועים דומים קרו לאברהם וגם ליצחק.

א. שניהם נישאו לנשים ממשפחתם.

ב. נשותיהם היו עקרות.

ג. לשניהם היו 2 בנים, אחד צדיק ואחד רשע.

ד. שניהם חפרו בארות.

ה. כל אחד מהם אמר שאשתו היא אחותו.

ו. "אברהם הוליד את יצחק" (כ"ה י"ט)

"אברהם מוליד את יצחק" ר"ת גימטריא טוב (17). רמז

שבזכות יצחק אבינו בן אברהם אבינו, יהיה לנו טוב שהוא

מליץ עלינו לעתיד לבוא לטובה. (ר' יוסף כהן הי"ו)

← "אֲנֹכִי עֹשֶׂה בְכוֹרֶךְ"

מתי מותר לשקר? אומר יעקב ליצחק אביו: "אנכי המביא

לך, ויעשו הוא בכורך". למרות שברור לכל שמגמתו של יעקב

התן להתעות את אביו כדי שיקבל את הברכה במקום עשו, עשו,

חשוב לרש"י להדגיש שיעקב אמנם גרס להתעייט אביו, אך

הוא לא הוציא מפיו דברים שיש הכרח לפרשם כדבר שקר

במובן המילולי. ("אנכי, עשו בכורך")

← "וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֹשֶׂה אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שִׂדָּה

וַיַּעֲקֹב אִישׁ תֵּם יוֹשֵׁב אוֹהֲלִים."

בעלי המוסר ומפרשי התורה למדו מפסוק זה זהירות גדולה

לתת את הילדים בעודם קטנים תחת חסותו, ולא לחכות

למצב של "וויגדלו הנערים". שאם לא נשקיע בילדים בעוד הם

רכים הרי שתקשה עלינו העבודה לכשיגדל הנער ויגמל וזאת

אמר שלמה המלך בחכמתו "חנך לנער ע"פ דרכו גם כי יזקין

לא יסור ממנה".

וכמו שהזהירו: "חושף שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר".

אברהם שלא מחה בישמעאל, יצחק שלא מחה בעשו ודוד

שלא מחה באבשלום, יצאו בניהם לתרבות רעה.

הסיון ממשל מדר עמי!

העלון טעון גניזה. אין לעיין בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה. במקום שיש עירוב, יש לטלטל ע"י קטן.

ניתן להוריד את העלון באתרים הדתיים "לדעת", "חידושי", "דרשו": <http://ladaat.info/> <https://www.hidush.co.il/>

יו"ל ע"י ארגון "אברהם יגל" 054-7743834

1

"אל תקרי הליכות אלא הלכות"

דיני בציעת הפת

א. יבצע ממקום שהפת נאפה יפה ביותר, ואם הפת נחרך קצת בעת האפייה מתחתיו, לא יחתוך מהחלק השרוף, אלא יחתוך מהחלק שנאפה יפה, כדי שהברכה תהיה על פת נאה. (ילקוט יוסף, חלק ג' דיני ברכת המזון וברכות עמוד קב)

ב. יחתוך מעט מהלחם, ויתחיל לברך, ואחר סיום הברכה יפריד החתיכה לגמרי מהפת. אך בשבת ויום טוב, לא יחתוך כלל קודם הברכה. ומכל מקום אם שכח וחתך מעט מהפת בשבת ויום טוב, לא הפסיד על ידי זה מצות לחם משנה, שכל שאותו בפרוסה ושאר הככר עולה עמו הוא שלם. (ואם אין לו לחם משנה בשבת, יבצע על פרוסה). (ילקו"י שם עמוד קיב).

ג. לא יחתוך את הלחם בשעת הברכה עצמה, דלכתחלה אין לעסוק בשום דבר בעת שמברכים, אפילו תשמיש קל כזה. אולם מעיקר ההלכה כל הקפידיא בזה היא בברכות דאורייתא, כמו ברכת המזון, או בתפלת שמונה עשרה, אבל בברכות דרבנן מעיקר הדין אין איסור להתעסק בתשמיש קל, אך בכל זאת ראו ונכון להחמיר בה גם בברכות דרבנן. (ילקו"י, ח"ג עמוד קג)

ד. אם יש לו פת שלם מצוה מן המובחר לבצוע עליו גם בימות החול. (ילקו"י שם עמ' קג).

ה. יברך "המוציא לחם מן הארץ", ויתן ריוח בין "לחם" לבין "מן הארץ", ואם בירך מוציא לחם מן הארץ, יצא. (ילקוט יוסף, ח"ג דיני ברהמ"ז וברכות עמוד קג).

ו. לכתחלה יברך במקום הסעודה, אך בדיעבד אם בירך על הלחם במקום אחד, וטעם מהלחם, וממשיך בסעודתו במקום אחר, אין בזה קפידא. (ילקו"י, ח"ג דיני ברהמ"ז וברכות קד).

ז. אחר שבירך המוציא יאכל מיד, ולא ידבר בין הברכה לטעימה. ואם שח יחזור לברך, אלא אם כן דיבר מענין הסעודה, כגון אם ביקש שיביאו לו מלח כדי לטבל בו הפת, או ליפתן, וכדומה. אולם לכתחלה לא יפסיק לדבר גם מענין הסעודה. (ילקוט יוסף, דיני ברכות עמוד קד).

ח. לא יתחיל לברך קודם שיתפוס בידיו את הלחם, וטוב שיתן ב' ידיו על הפת בשעה שמברך. ונהגו לטבל הפת במלח. (ילקוט יוסף, ח"ג דיני ברהמ"ז וברכות עמוד קט)

ט. מי שיש לו כפפות, הנכון הוא להסירן בעת שמברך המוציא. אבל מי שיש לו גבס בכף ידו, מותר לו לבצוע על הפת, ואין צריך ליתן לאחד מבני הבית שיבצע על הלחם. (ילקוט יוסף, שבת כרך א' עמוד שי, סי' רעד סעיף יד).

י. לאחר שבירך המוציא יאכל מיד, ולא יפסיק אפילו בשתיקה בין הברכה לטעימה. (שלכתחלה אין ראוי לשהות בכל ברכה בין ברכת המצוה לעשייתה, אפילו בשתיקה בעלמא, שיעור כדי אמירת "שלוש עליך רבי), ולכן מה שיש נוהגים בשבת שאחר ברכת המוציא פורסים בסכין את כל הפת, להכינו לבציעה לכל המסובים, ורק אחר החיתוך טועמים מהלחם, אין נכון לנהוג כן לכתחלה, אלא מברך יטעם מעט, ואח"כ יחתוך לשאר המסובים. (ילקוט יוסף דיני ברהמ"ז וברכות עמ' קו)

יא. היו מסובין יחד, ונתכוונו לצאת ידי חובת ברכת המוציא בברכת הבצוע, אין לשומעים לענות "ברוך הוא וברוך שמו" אחר הזכרת ה', וצריכים כל השומעים לשתוק עד שיטעמו מהפת, ולא יפסיקו בשיחה בין שמיעת הברכה לטעימה. ואם הבוצע טעם מהפת, והמסובים דיברו בין הטעימה לברכה, לא יחזרו לברך. וטוב שיהרהרו הברכה בלבם. אבל אם השומע דיבר קודם שיטעם הבוצע, חשיב הפסק וצריך לחזור ולברך. ואם אחד מהמסובין אכל, אף על פי שעדיין לא טעם המברך, יצא כולם ידי חובתם, ולא הוי הפסק. ואם המברך דיבר דברים בטלים מיד לאחר הברכה, קודם שטעם, וגם המסובים עדיין לא טעמו, המברך צריך לחזור ולברך אחר שעשה הפסק בין הברכה לטעימה, אבל השומעים שלא דיברו אינם צריכים לברך, אלא יטעמו מהפת על סמך ברכת הבוצע. (ילקוט יוסף, דיני ברהמ"ז וברכות עמוד קו)

מכל מלמד השכלתו

אנטישמיות בגרר

גרר - מולדת האנטישמיות הקלאסית. שם למד היהודי ששונאים אותו, שמקנאים בו על הצלחותיו. שמגרשים אותו... מבקשים את קרבתו. היחס הדו-ערכי כלפי היהודי בכל הדורות בא לידי ביטוי כבר בחיינו של יצחק. מאז לא השתנה דבר. היא נולדה בחוצות גרר. היא, האנטישמיות הבוטה, הדורסת. היא יצאה לאוויר העולם בימי יצחק. יצחק שחייב היה לנדוד בעת הרעב אל מלכות גרר הפלשתית, טעם שם לראשונה מתבטל השנאה שרקחו בעבורו עמי העולם במשך אלפי שנים.

ואולי משום כך הרחיבה התורה את הדיבור על נסיונו המר של יצחק, על תגרת ידו של אבימלך מלך גרר ועל משטמת בני עמו.

פרשתנו, מביאה אותנו אל שורשי האנטישמיות, קורעת לנו צוהר למעמדנו בעולם ומלמדת אותנו שההיסטוריה חוזרת על עצמה באין סוף מעגלים. כי מעשי האבות סימן לבנים.

ועל כן, יצחק הגולה לגרר, מגלם את היהודי בגלותו - הנודד הנחש, שבכל מקום שאליו יגיע, בכל מדינה שבה יתיישב, ייחשב לזר. ואף כי זר יהיה, יצליח במעשיו ויעלה מעלה מעלה בסולם ההצלחה הכלכלית. (פרשה וליקחה)

"ג'שה-נא ואבישיך בנ" - החושים באדם

חמישה חושים העניק הקב"ה לאדם: חוש הראייה, חוש השמיעה, חוש הריח, חוש הטעם וחוש המישוש. כל פעם שנפגע אחד החושים, מתחדדים יתר החושים, ומחפיש על הליקוי שבחוש שנפגע.

אומר רבי יהונתן אייבשיץ מפראג: על יצחק אבינו מצידי הכתוב: "ותכנהני עיניו מראות".

באותו רגע הגביר יצחק את פעילות ארבעת החושים האחרים שלו.

חוש המישוש = ככתוב: "ג'שה נא, ואמושך, בני".

חוש השמיעה = ככתוב: "הקול קול יעקב".

חוש הטעם = "הג'שה לי ואכלה".

חוש הריח = "וירח את ריח בנו".

המקדש השלישי ייבנה רק מתוך שלום

בבאר השלישית לא רבו עליה, כי בית המקדש השלישי יבנה ע"י מלך המשיח שנאמר בו: (ישעיה ט, ו) "למרבה המשרה ולשלום אין קץ", כי אך שלום ואמת יהיה בימיו, על כן נקרא "רחובות" כי אז ירחיב ה' את גבולם. כי בזמן שהמריבה מצוייה או שני ע'ברים נצים, אף בהיותם בעיר גדולה כאנטוכיא לא נשא אותם לשבת יחדיו, ואף במקום רחב ידים מאוד, צר להם המקום ולא יסבלם. אשר בעונינו עד היום מנהג זה מצוי בינינו, ובחפך זה בזמן ששלום על ישראל אע"פ שפרינו בארץ ויהיו הדרים עליה רבים עד מאוד, מ"מ רחבת ידים להם ואין צר להם... שבזמן מציאת השלום, "ופרינו בארץ", כי לא יצטרכו לצאת מתוכה. ("כלי יקר" בראשית כ"ו)

עולם הפוך ראיתי

ובכן חברים יקרים, החתונות בקיבוץ תפשו לעצמם סגנון חדש לגמרי.
מעתה, רישמו לפניכם. החופה נדחת לסוף...
החופה היא שחותמת את האירוע.
ולפניה: לפניה רבותי הנכבדים, ריקודים ומחולות, מטעמים ומגדנות, מוסיקה ורעשת עד השעות הקטנות של הלילה. וממש סמוך לטכס הקידושין, נותנים מירווח של עשר דקות, רבע שעה, לברכות ואיחולים.
מי ומי המברכים? מזכיר המשק, יו"ר ועדת תרבות, לפעמים סבתא מרוגשת, לעיתים הדוור של הקיבוץ.
תלוי מי ומי הנישאים ובמה הם עוסקים, חושבים ויוצרים, ותלוי גם לאן נושבת הרוח התרבותית שלהם.
הנה למדנו שיעור קצר כיצד מתרחשת לה חתונה בקיבוץ ממוצע, וברשותכם אני מקפץ אתכם לחתונה בקיבוץ "טללי שחר" לדקות המרטיטות שבהן מברכים את החתן והכלה, טרם יכנסו לחופה.
השעה אחת אחרי חצות. אז אחרי שמוזכר המשק גרשון הקריא איחולים, וסוניה מהמכבסה סיפרה כמה הכלה חרוצה, ושרגא מן הרפת עידכן עד כמה חתן מסור ונאמן לפרות, נתקבלו אחרת מהדוד של החתן, הלוא הוא מיועדנו שמיל החשמלאי של הקיבוץ.
הו, הו, נשמעה נהמת פליאה מן הקהל. שמיל החשמלטור לא מוכר כדבר גדול, ההיפך להוציא ממנו "בוקר טוב" זה כמו להוציא שאור מן העיסה. במכנס קצר כשסנדלים לרגליו, ניגש שמיל למיקרופון וביקש לשאת נאום.
השקט חילחל עמוק עד לממטרות המדשאה. שמיל מדבר, סצינה מיוחדת בנוף הקיבוצי לעילא ולעילא.
וישא משלו ר' שמיל ויאמר: "קהל יקר. אני נואם קטן מאוד, וגם דתי קטן מאוד. שלושים שנה חשמלאי כאן ורק השלטרים וארונות החשמל שמעו אותי מזמזם כמה שירי לכת. אבל הפעם, אני חש צורך עמוק לספר לכם סיפור שמתאים יותר לרבנים ולא לחשמלאים בקיבוץ..."
"לפני שמונה שנים החלטתי לנסוע למחנות ההשמדה בפולין".
"אתם יודעים, אני בן להורים ניצולי שואה. הוריי נפטרו מזמן, אבל הרגשתי צורך עמוק לקיים צוואה בלתי כתובה שלהם, לדעת מאין הם באו. אשתי רוחמקה סירבה".
"נופש לא עושים באושוויץ", היא טענה כלפי. אבל מסע השכנועים שלי עשה את שלו".
"נסענו עם משלחת של בני נוער לסייר באתרי השכול והזוועות של העם היהודי".
"לא היה לי קל. הורי אף פעם לא סיפרו ולא דיברו. אבל גדרות התיל, ערימות הנעללים והמשרפות דיברו גם דיברו. ביום השלישי למסע, החלטנו רוחמקה ואני, לנסוע לעיירה ציורית קטנה בפולין, שם היה מחנה השמדה קטן ולא מפורסם".
"אבא היה שם אסיר במשך ארבע שנים. סובבנו בין המבנים והסככות ומחינו דמעה. לפתע הבחנתי ברב יהודי כבן שמונים וחמש לבוש בגד חסידי, שנע במהירות לעברנו. "אתם יהודים מישראל?" הוא שאל.
"כן", ענינו לו. "היום זה היארצייט, יום האזכרה של האדמו"ר שלי זצ"ל. הקבר שלו, הציון, נמצא שמונה ק"מ צפונה מכאן. סעו לשם, כתבו פתק ובו בקשה ותראו ניסים ונפלאות. האמינו לי, מי שפקד את הציון ביום האזכרה, וכתב בקשה והניח בסדקים, קיבל מבוקשו..."
כך אמר לנו החסיד הישיש. "נו, אני דתי מאוד קטן, ורציתי שיעזוב אותנו לנפשנו, אבל רוחמקה פתאום נחה עליה רוח הקודש, והיא הלכה עלצה. שמיל, בוא ניסע לאדמו"ר. נכנעתי הגענו לקבר והבחנו בעשרות חסידים

מתפללים ומתנועעים. רציתי ללכת, אבל רוחמקה לחצה, "שמיל תכתוב בבקשה פתק..." "איזה פתק?"
"אני לא מדבר עם אנשים מתיים", עניתי. "תכתבי את".
אז רוחמקה הוציאה עט ונייר מן התיק שלה והתחילה לרשום בקשה. איך לי מושג מה היא רשמה, אנחנו לא חסר לנו כלום בקיבוץ.
בינתיים החסידים עלו לטנדרים שלהם ונסעו.
התקרבותי לקבר, רוחמקה חיפשה חריץ ותחבה לתוכו את הפתק. לפתע, משומקום, הגיח איכר פולני משופם ענק מימדים ובידיו שני דליים. הוא הניחם סמוך לקבר והחל לאסוף פתקים מבין החרכים והסדקים, לוקח ומכניסם לדלי. אלפי פתקים דוחס אותם בכפות ידיו.
"הלו, מיסטר, מה אתה עושה עם הפתקים האלה?"
"למה אתה אוספים?" שאלתי.
האיכר הפולני ענה לי באנגלית עילגת שפעם בשנה הוא מנקה את הקבר אוסף את הפתקים ושורפם בחצרו.
"הייתי המום", סיפר שמיל, "אלפי יהודים מכל העולם פוקדים את המקום וכותבים בקשות לאיזה אדמו"ר שמת מזמן, מה הם כותבים לו? מה הם מבקשים ממנו? הסקרנות הרגה אותי. הכנסתי את ידי לאחד הדליים כדי להרים פתק אחד. רק אחד. כדי לקרוא ולדעת מה מבקשים מאדמו"ר זקן שנח כבר עשרות בשנים".
"חברים וידידים, חתן וכלה, שמונה שנים אני סוחב פתק זה בארנקי ועכשיו ברשותכם אקרא מה כתוב בו".
שמיל החשמלאי הוציא ארנקו ושלף משם פתק צהבהב מקופל והחל לקרוא.
"לכבוד האדמו"ר הזקן. אמרו לי שיש לך קשרים עם בורא עולם ומה שבמקשים ממך ביום האזכרה אתה דואג שזה יתקיים. אני בחור פשוט מישראל ויש לי בקשה קטנה. אני מכיר נערה טובת לב אחת שקוראים לה מיכל. אנא עשה לי טובה, דבר עם בורא עולם שישכנע את מיכל להתחתן איתי. על החתום איתן מקיבוץ טללי שחר".
עד כאן...
"איתן ומיכל מזל טוב לכם", קרא בקול ניחר הדוד שמיל החשמלאי.
"הפתק הזה שבידי נכתב ע"י איתן חתנו היקר לפני עשר שנים, כשהוא היה בן שבע עשרה וחצי טרם גיוסו לצה"ל. והיום אני בחופה שלו. היום עיני רואות מה כוחו של אדמו"ר זקן לעשות ולפעול".
"אתם מבינים, מתוך אלפי פתקים הרמתי דווקא את הפתק של אחייני החביב ושמרתיו כאוצר יקר".
"נכון שמיל הוא לא דתי גדול, גם קטן הוא לא, אבל שמיל אומר לכם, איתן ומיכל אתם לא רק זוג משמים, אתם זוג מן הפתקים".
החתן איתן רץ לעבר שמיל חיבק אותו והביט בפתק. "אני בהלם, אני לא מאמין, רק עיוור לא יודה שיש כאן השגחה עליונה. אני בכלל שכחתי מן הפתק. איך הרמת אותו מבין אלפי הפתקים?"
"כן, מוזמנים יקרים, איתן שכח מהפתק, מהאדמו"ר ומהבקשה. אבל השכינה הקדושה שלחה לו תזכורת".
שבועיים אחר כך איתן ומיכל נסעו לפולין. איתן נישק את המצבה ואמר: "כבוד האדמו"ר. מיכל ואני נרעשים ונרגשים. תודה על תפילתך, ואנחנו מבטיחים לך כבוד הרבה, להקים בית יהודי כשר למהדרין מחוץ לקיבוץ".
על חלקו האחורי של הפתק הצהבהב המקומט והישן כתבה מיכל ביד רועדת את המילים הבאות: "תתפלל עלינו אדמו"ר יקר שנצליח בדרכנו החדשה".
היא תחבה אותו עמוק עמוק לתוך חריץ נסתר, שאף איכר פולני לא יצליח לשלפו לעולם. (הרב צבי נקר הי"ו)

